

Byg Natur og Miljø

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 08-10-2026
Sagsnr.: 25/18336
Dok.løbenr.: 43039/26

Kontakt: Laura Overby
Direkte tlf.: 2327 8441
E-mail: lov@aabenraa.dk

Landzonetilladelse til etablering af sø

Aabenraa Kommune har modtaget din ansøgning om tilladelse til at etablere en sø på matr.nr. 18 Havsted, Ravsted. Projektets beliggenhed fremgår af bilag 2.

Da det ansøgte medfører en ændret arealanvendelse i landzonen, kræver det en landzonetilladelse fra kommunen i medfør af reglerne i planloven.

Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler hermed landzonetilladelse jf. planlovens § 35¹, til etablering af en sø på op til 300 m².

Vilkår

Landzonetilladelsen meddeles med følgende vilkår:

- Søen etableres med en størrelse på maksimalt 300 m² og en dybde på maksimalt 1,3 meter.
- Søen tilpasses terrænet med jævnt skrånende bredder og bund med et fald på 1:6-1:10 eller fladere.
- Opgravet jord m.m. må ikke placeres som en vold omkring søen med skal spredes ud på omkringlæggende mark, mindst 10 meter fra søen og i et jævnt lag på maksimalt 30 cm, eller fjernes helt.
- Søen må ikke have forbindelse til vandløb eller dræn.
- Der må ikke anlægges øer i søen.
- Der må ikke udsættes dyr (herunder andefugle, krebs og fisk) eller planter i søen.
- Der må ikke opsættes redelse, hegn (dog undtaget kreaturhegn) eller lignende i eller ved søen.
- Hvis der plantes træer omkring søen, skal disse på syd-, øst- og vestsiden plantes i en afstand fra søbredden, der mindst svarer til træernes forventede sluthøjde.
- Hvis der fodres, skal der holdes mindst 10 meters afstand til søen.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 572 af 2024-05-29, Planloven.

- Der etableres en mindst 5 meter bred bræmme omkring søen, hvor jorden ikke må dyrkes, gødes eller sprøjtes.
- Etablering af søen må ikke medføre, at vand får væsentlig ændret afløbsretning (dvs. regnvand o.a. nedbør må ikke i væsentlig grad ledes i en anden retning), eller at der sker uønsket opstuvning af vand på anden mands jord.
- Kommunen skal have besked når arbejdet er afsluttet.

Redegørelse

Ansøgning

Aabenraa Kommune har den 7. juli 2025 modtaget ansøgning om tilladelse til at etablere en sø på ovennævnte matrikel.

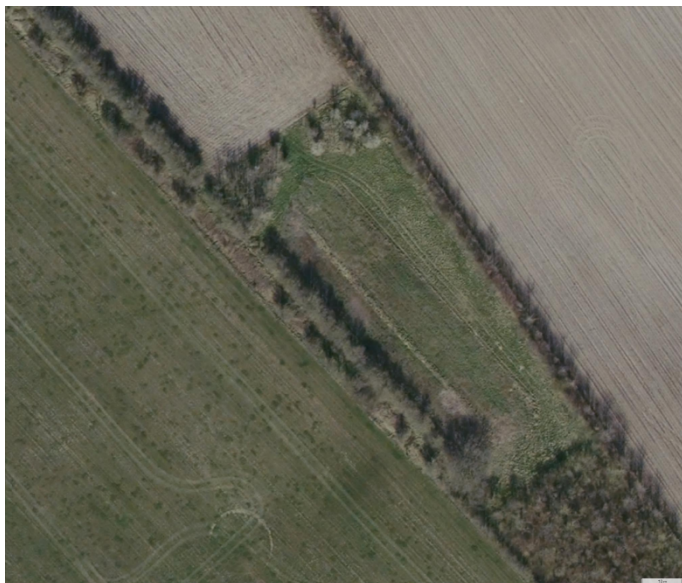
Af ansøgningen fremgår det, at projektet er en del af et større initiativ omkring Havsted og Ravsted, som har til formål at forbedre fødemulighederne for storken i området. Baggrunden for projektet er, at storke de seneste somre har opholdt sig i området gennem længere tid, og at der i 2025 for første gang i mange år er observeret et storkepar med unger i Havsted. Initiativet understøttes af et lokalt storkelaug, som arbejder for at fremme storkens levevilkår.

Formålet søges opnået gennem etablering og restaurering af mindre vådområder samt øget afgræsning omkring disse. Tiltagene forventes at forbedre fødegrundlaget for storken i form af frøer, insekter og smågnavere, samtidig med at en række øvrige plante- og dyrearter vil have gavn af projektet.

Konkret ansøges der om etablering af en sø på ca. 300 m². Søen etableres i en lavning på en dyrket mark som i sommeren 2025 var omfattet af brakordning. Søen etableres med en dybde på ca. 1,3 m under terræn, og anlægges med en flad bredzone med en hældning på mellem 1:6-1:10, for at gøre den attraktiv for både padder, insekter og vandfugle. Opgravet jord spredes jævnt ud på den omkringlæggende mark.

Luftfotos

Ud fra en gennemgang af luftfotos kan det konstateres at projektarealet er beliggende på et mindre markareal. Området ligger i et større landbrugsområde med dyrkede marker hele vejen omkring, dog omkranset af et levende hegn. Det fremgår også, at området jævnlige omlægges, formentlig ved harvning og enkelt år også pløjning. Ud fra en gennemgang af landbrugsstyrelsens markkort kan det ses, at området tidligere har været udlagt til permanent græs, men har siden 2018 være udlagt til blomsterbrak.

Figur 1. Luftfoto fra foråret 2020, hvor arealet sandsynligvis er harvet og isået blomsterbrak.

Figur 2. Luftfoto fra foråret 2024 hvor arealet senest fremstår pløjet.

Vurdering

Formålet med planloven er at sikre en sammenhængende planlægning, som forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne om landets natur og miljø. Loven tilsigter bl.a. at skabe og bevare værdifulde landskaber.

Kommunen vurderer pba. ovenstående, at en sø med den ansøgte placering vil falde naturligt ind i landskabet. Der er ligeledes stillet vilkår om, at søen skal etableres med en naturlig udformning uden volde eller miler omkring og med flade brinker. Dette skal

sikre, at søen får en så naturlig fremtræden som muligt i landskabet. Søen etableres desuden uden membran, hvorfor vandstanden vil afhænge af grundvandets niveau og overfladevand. Dette medfører, at vandstanden vil variere naturligt over året, og at der med tiden kan udvikle sig en moselignende bræmme omkring søen, hvilket yderligere bidrager til, at det falder naturligt ind i omgivelserne.

Det vurderes endvidere, at søen vil bidrage positivt til områdets biologiske værdi, herunder som leve- og potentielt ynglested for padder, men også som levested for smådyr og planter knyttet til småsøer.

Bilag IV vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af beskyttede dyre- og plantearter efter EF-Habitatdirektivets bilag IV skal kommunen vurdere, hvorvidt området er yngle-, raste- eller voksested for disse arter, og om det ansøgte kan have negativ indflydelse herpå.

Der er ikke registreret bilag IV arter på projektarealet eller i umiddelbar nærhed heraf. Det nærmeste fund af bilag IV arter er Løgfrø der er registreret ca. 2 km mod nordvest og 2,3 km mod nord, samt odder der er registreret i Søderup Å ca. 1,3 km sydøst for projektområdet.

Løgfrø yngler i et bredt udsnit af lavvandede områder lige fra større søer og moser til helt små vandsamlinger. De benytter også gerne temporære vandsamlinger, så længe de holder vand til midt på sommeren. De er meget sårbare overfor fisk. Løgfrø bevæger sig ikke langt fra ynglevandhullet, sjældent mere end 500 m, hvorfor de anses for at have en dårlig spredningsevne. Dens levested på land knytter sig specielt til løs og sandet jordbund, hvor den kan grave sig ned og gerne med lav vegetation omkring.

Kommunen vurderer, at projektområdet ikke er egnet som yngleområde for løgfrø, da der ikke er midlertidige eller permanente vandsamlinger på arealet. Det vurderes ligeledes at område ikke er potentielt raste- eller overvintringsområde, da der ikke findes oplagte ynglesteder i relativ nærhed af projektarealet.

Flagermus overvintrer og raster i hulheder i gamle træer, under jorden, i grotter eller under taget i bygninger. Om sommeren opholder de sig mange forskellige steder, men har brug for mørke og beskyttede steder hvor de kan hvile sig. De orienterer sig og jager ved hjælp af ekkolokalisering. Flagermus jager ofte i nærheden af vandhuller, skove og åbne marker, hvor de kan finde deres føde, som består af insekter som myg, biller og natsværmer.

Selv om der ikke er registreret forekomster af flagermus på projektområdet, vurderes det med stor sandsynlighed, at flere arter findes i nærområdet, idet områder med en mosaik af husdyrhold, græsningsarealer, levende hegn, småsøer og damme typisk rummer mange flagermusarter. Projektområdet vurderes ikke at udgøre et egnet yngle- eller rasteområde for flagermus. Det kan dog ikke udelukkes, at flagermus søger føde over brakarealet, hvor der vil være en større andel af insekter end over en konventionel landbrugsmark. Kommunen vurderer dog ikke, at etablering af sø vil

forringe arealet som fødesøgningsområde, men vurderes derimod at kunne øge mængden og diversiteten af insekter.

Odder kan findes langs vandløb, søer og kystområder, hvor der er rigelig adgang til føde som fisk, krebsdyr og smådyr. Den bygger bo i huler, under rødder eller i tæt vegetation nær vandet. Den er aktiv hele året og bevæger sig over store afstande i sit territorium, der kan være vandløbsstrækninger på mellem 10-50 km. De yngler i uforstyrrede områder med rørskov eller krat, hvor der er minimal menneskelig aktivitet.

Marken vurderes ikke være yngle- eller rasteområde for odder, da der ikke på nuværende tidspunkt er vådområder på arealet, eller arealet ligger i nærheden af egnede vådområder for odder.

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der, da deres habitat krav ikke er opfyldt.

Kommunen har ingen yderligere registreringer af eller begrundet formodning om, at der er andre bilag IV-arter på stedet eller i umiddelbar tilknytning hertil end de nævnte.

Samlet vurderes det, at det ansøgte, ikke vil medføre nogen negativ påvirkning af yngle- eller rasteområder samt voksesteder for bilag IV arter.

Natura 2000-vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af internationalt beskyttede naturområder, Natura 2000, skal kommunen vurdere, hvorvidt det ansøgte har indvirkning herpå. Nærmeste Natura 2000-område er N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og

Terkelsbøl Mose, der består af Fuglebeskyttelsesområdet F62 der ligger ca. 4 km fra området hvor søen etableres. På udpegningsgrundlaget findes følgende fuglearter:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 62		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Trane (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Tabel 1. Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl.

Rørdrum er tilknyttet store rørskovsområder, hvor den yngler på en høj af visne tagrør. Den lever af fisk, padde og insekter, som den fanger i rørskoven eller på vandfyldte enge i tilknytning til rørskov. Arten overvintrer primært i Vest- og Sydeuropa, men kan også overvintere i Danmark.

Hedehøg yngler på heder, i hedemoser, i klitlandskaber og i marskområder hvor forekomsten af træer er minimal. I stigende grad yngler de også på dyrkede arealer i vinterafgrøder.

Blåhals genindvandrede for nyligt som ynglefugl i Danmark efter længere tids fravær. Den har beskedne krav til ynglehabitat, der ofte udgøres af større eller mindre rørskovsområder med indslag af pil langs grøfter og kanaler og ofte i nærhed af mere eller mindre intensivt dyrkede arealer.

Rørhøg lever i mosaiklandskaber med veludviklet rørskov samt dyrkede og udyrkede arealer. Den yngler altid i rørskov primært i større vådområder, men har de seneste år spredt sig til flere mindre vådområder. Reden bygges oftest højt i tætte rørskove. Den lever af smådyr, fugleunger og insekter

Trane yngler i Danmark både i åbne hedemoser og tilgroede moser samt til tider i mindre skovmoser. Moser er dog kun egnet som levested for traner, hvis de er uforstyrrede, da traner er meget sky

Rødrygget tornskade Rødrygget tornskade yngler i en række mere eller mindre lysåbne naturtyper, herunder heder, overdrev, ryddede eller stormfaldene skovområder og ådale under tilgroning. Deres føde består af insekter, padder, krybdyr, gnavere og småfugle, som spottes fra en udkigspost i toppen af buske og træer.

Kommunen vurderer, at det kan udelukkes, at det ansøgte, vil have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for fuglearter på udpegningsgrundlaget for F63, grundet projektets placering på en landbrugsmark, der vurderes at have lille værdi for de udpegede fuglearter samt lille naturværdi generelt.

Kommunen vurderer derfor, at det ansøgte ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, vil have en væsentlig påvirkning på det pågældende eller andre Natura 2000-område.

Kommunen vurderer, at der i denne sag kan meddeles tilladelse, idet:

- Søen udformes, så det falder naturligt ind i landskabet,
- Søen vurderes at have en positiv indvirkning på dyrelivet i området.
- etablering af vandhullet vurderes ikke at have negativ indvirkning på Natura 2000-områder eller bilag IV arter.

Lovgrundlag (Hjemmel)

Etablering af en sø forudsætter kommunens landzonetilladelse, som er meddelt efter § 35 i Lov om planlægning.

Efter § 35 må der i landzone blandt andet ikke ske ændringer i anvendelsen af ubebyggede arealer uden forudgående tilladelse ved kommunalbestyrelsen.

Klagemulighed og andre bestemmelser

Du kan klage over afgørelsen inden for fire uger fra den er meddelt, dvs. indtil **den 5. november 2026**. Afgørelsen kan påklages til Planklagenævnet og betragtes ikke som endelig, før klagefristen er slut. Afgørelsen kan påklages af adressaten og en række

interesseorganisationer m.fl. Se vedlagt klagevejledning (bilag 1) for mere information. Hvis der klages over afgørelsen, vil kommunen give besked herom.

Du har ret til at søge om aktindsigt.

Landzonetilladelsen meddelt efter PL § 35 bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år efter, at den er meddelt.

Offentliggørelse

Landzonetilladelsen offentliggøres på Aabenraa Kommunes hjemmeside, <https://aabenraa.dk/politik-og-dialog/aktuelle-hoeringer/byggeri-anlaeg-og-landzone> og må ikke udnyttes før klagefristen på 4 uger er udløbet. Se også afsnittet Klagevejledning.

Naboorientering

Ejendommen er beliggende i landzone. I henhold til Planlovens § 35 stk. 4 kan der først meddeles tilladelse, når naboerne er orienteret om ansøgningen, medmindre kommunen vurderer, at det ansøgte er af underordnet betydning for naboerne og de øvrige parter. Der er i forbindelse med behandlingen af denne sag, ikke foretaget naboorientering, da kommunen vurderer at projektet ikke har en væsentlig betydning for andre end de berørte lodsejere.

Anden lovgivning

Kommunen har i forbindelse med ansøgningen anmodet Museum Sønderjylland om en arkivalsk udtalelse om området. Museet vurderer, at risikoen for at støde på arkæologiske fortidsminder under jordarbejde er ringe, og mener, at en arkæologisk forundersøgelse ikke er nødvendig. Museets fuld vurdering kan ses i bilag 4.

Såfremt der alligevel ifm. projektet observeres fortidsminder, skal gravearbejdet straks standses og Museum Sønderjylland kontaktes (tlf. 65 37 08 01). Museets anvisninger skal følges.

Hvis der konstateres forurening, f.eks. deponeret affald eller kemikalie- og pesticidaffald, skal forureningen anmeldes til kommunen, jf. Lov om forurennet jord § 71.

Ifølge vandløbslovens §§ 6 og 17 kræves tilladelse fra kommunen, hvis der sker ændringer af dræn, grøfter m.v., eller hvis der sker ændring af vandets naturlige afløb fra højere liggende ejendomme.

Når søen er anlagt, vil der normalt hurtigt udvikle sig et naturligt dyre- og planteliv. Når dette sker, vil søen være beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder, at der herefter ikke må foretages ændringer af søen uden forudgående dispensation fra Aabenraa Kommune.

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at denne tilladelse ikke friholder dig fra at indhente tilladelser fra andre relevante lovgivninger.

Hvis der er tvivl om noget i denne tilladelse, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Laura Overby
Biolog, Team Natur og GIS
Aabenraa Kommune

Kopi til klageberettigede:

Miljøstyrelsen; mail@sgav.dk

Slots- og Kulturarvstyrelsen: post@slks.dk

Museum Sønderjylland, Haderslev: planer@msj.dk

Danmarks Naturfredningsforening; dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Aabenraa; dnaabenraa-sager@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening; natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Aabenraa; aabenraa@dof.dk

Friluftsrådet Aabenraa; aabenraa@friluftsradet.dk

Dansk Botanisk Forening; dbf.oestjylland@gmail.com

Bilagsoversigt

Bilag 1 – Klagevejledning

Bilag 2 – Oversigtskort

Bilag 3 – Foto af projektområdet

Bilag 4 – Museets udtalelse

Bilag 1 – Klagevejledning

Planloven

I henhold til Planloven kan afgørelser truffet efter § 35, stk. 1 i Lov om planlægning, påklages til Planklagenævnet.

Klageberettigede er

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Hvis afgørelsen er offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen fra bekendtgørelsen. Den sidste klagedag udløber ved kontortids ophør. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage indgives til Planklagenævnet via Klageportalen på www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Aabenraa Kommune i Klageportalen. Ved indgivelse af klage betales et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Aabenraa Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Planklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om Klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune. Kommunen videresender herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på www.naevneneshus.dk.

Kommunens afgørelse kan indbringes for domstolene. Det skal ske inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt eller offentliggjort.

Bilag 2 – Oversigtskort

Figur 3. Oversigtskort over ca. placering af søen fra ansøgningsmaterialet.

Bilag 3 – Fotos af projektområde

Figur 4. Foto af projektområdet i juli 2025 fra ansøgningsmaterialet.

Bilag 4 – Museets udtalelse

MUSEUM SØNDERJYLLAND | VIDEN OG SAMLINGER | ARKÆOLOGI
ARKÆOLOGI HADERSLEV | DALGADE 7 | DK-6100 Haderslev | T +45 65 370 801
PLANER@MSJ.DK

Aabenraa Kommune
Natur & GIS

Att.: Laura Overby

Dato: 06.03.2026

Museum Sønderjylland - Arkæologi | Sagsnr.: 26/7962

Arkæologisk udtalelse vedr. etablering af en sø på del af matr. 18 Havsted, Ravsted (Aabenraa Kommune)

Udtalelse i henhold til museumslovens § 25:

Museum Sønderjylland - Arkæologi har modtaget høringsmateriale vedrørende ovennævnte projekt og har foretaget arkivalsk kontrol og arkæologisk vurdering af planområdet.

Efter det oplyste skal der etableres en sø på en del af matr. 18 Havsted ejerlav, Ravsted sogn. I alt omfatter søen ca. 300 m². Søen vil få en dybde af 1,3 m.

Der er ikke registreret væsentlige jordfaste fortidsminder inden for planområdet. Der har ikke ligget historisk bebyggelse inden for planområdet. Der er heller ikke registreret væsentlige jordfaste fortidsminder i nærheden.¹

På baggrund af ovenstående er det Museets vurdering, at risikoen for at støde på arkæologiske fortidsminder under jordarbejde er ringe, og mener, at en arkæologisk forundersøgelse **ikke** er nødvendig.

Bygherre skal dog være ekstra opmærksom på, at hvis der under anlægsarbejdet alligevel påtræffes jordfaste fortidsminder eller andre kulturhistoriske anlæg, skal anlægsarbejdet (jf. museumslovens § 27, lov nr. 473 af 7. juli 2001) omgående indstilles i det omfang, det berører fortidsmindet, og Museum Sønderjylland - Arkæologi adviseres.

Det kan endvidere oplyses, at bygherre i givet fald **ikke** skal udrede udgifterne til en eventuel arkæologisk undersøgelse.

Med venlig hilsen

LENE HEIDEMANN LUTZ
MUSEUMSINSPEKTØR |
ARKÆOLOGI
M +45 30581455
LELU@MSJ.DK
PLANER@MSJ.DK

